

Ledning, styrning och uppföljning inom indi- vid- och familjeomsor- gen

Mellerud kommun

November 2021

Projektledare: Malou Olsson

Projektmedarbetare: Jonathan Melkko

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mellerud kommun genomfört en granskning av ledning, styrning och uppföljning inom individ- och familjeomsorgen.

Granskningens syfte är att pröva om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet inom givna ekonomiska ramar genom en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av individ- och familjeomsorgen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden *i allt väsentligt* bedriver en ändamålsenlig verksamhet inom givna ekonomiska ramar genom en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av individ- och familjeomsorgen.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns en tillräcklig uppföljning till omfattning och innehåll samt kunskaper om orsakerna till verksamhetens ekonomiska utfall och resultat?	Ja	
Agerar socialnämnden på ett aktivt sätt kring ekonomin som också innefattar tydliga och aktiva beslut i nämnden?	Ja	
Görs uppföljningar på ett ändamålsenligt sätt då avvikelser noteras i ekonomi och/eller verksamhet och leder dessa till förbättringsåtgärder?	Delvis	

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör socialnämnden prioritera följande rekommendationer:

- Att uppföljning av verksamhetsmål vid delårsbokslut innehåller tydlig rapportering om arbetet med respektive mål för att nämnden ska kunna vidta eventuella åtgärder vid behov.
- Att nämnden vidtar åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende verksamhetsmål samt, när det är aktuellt, budget i balans.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	4
Granskningsresultat	5
Uppföljningens omfattning och innehåll	5
Åtgärder	9
Förbättringsåtgärder	11
Samlad bedömning	13
Rekommendationer	13
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	14

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen framgår att kommunens nämnder ska ha kontroll över sin verksamhet. Detta innebär att nämnderna själva ansvarar för att ha en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll så att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt och att det finns säkra rutiner som förhindrar förlust för kommunen och säkerställer att redovisningen är rättvisande.

För att kunna följa verksamhetens utveckling kring produktion, kvalitet och ekonomi som grund för politiska beslut är det väsentligt att tillräcklig information i en strukturerad form efterfrågas av nämnden samt att nämnden använder denna information som en grund i sitt beslutsfattande. Tydliga nyckeltal är viktigt för att kunna följa verksamheten.

I Melleruds kommuns årsredovisning 2020 framgår att nämnden redovisar ett underskott mot budget på -5,9 mnkr (föreg. år -3,3 mnkr). Underskottet redovisas främst inom individ- och familjeomsorgen avseende högre kostnader för ekonomiskt bistånd och placeringar mot budget samt inhyrd personal. Vidare noteras att covid-19 har påverkat äldreomsorgen under året i form av bland annat högre lönekostnader. Nämnden har till stor del kompenserats för detta genom bidrag för merkostnader för covid-19.

Revisorerna har i sin riskanalys noterat att det finns en risk avseende socialnämndens ledning, styrning och uppföljning. PwC har därför fått i uppdrag att genomföra en fördjupad granskning av nämndens ledning, styrning och uppföljning inom IFO:s verksamhet.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att säkerställa om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet inom givna ekonomiska ramar genom en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av individ- och familjeomsorgen.

Revisionsfrågor:

- Finns en tillräcklig uppföljning till omfattning och innehåll samt kunskaper om orsakerna till verksamhetens ekonomiska utfall och resultat?
- Agerar socialnämnden på ett aktivt sätt kring ekonomin som också innefattar tydliga och aktiva beslut i nämnden?
- Görs uppföljningar på ett ändamålsenligt sätt då avvikelser noteras i ekonomi och/eller verksamhet och leder dessa till förbättringsåtgärder?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Revisionskriterierna utgörs av 6 kap. kommunallagen (2017:725) och lokala styrdokument.

Avgränsning

Granskningen avgränsar sig till att omfatta individ- och familjeomsorgens verksamhet.

Metod

Granskningen genomförs genom analys av styrande dokument i form av mål, budget, riktlinjer, rutiner mm. Ekonomi och volymuppgifter har efterfrågats och analyserats.

PwC har inom granskningen även genomfört en nulägesanalys av individ- och familjeomsorgen för verksamhetsår 2020.

Intervjuer har genomförts med:

- Socialnämndens ordförande
- Socialchef
- Ekonomichef
- Verksamhetschef

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Uppföljningens omfattning och innehåll

Revisionsfråga 1: Finns en tillräcklig uppföljning till omfattning och innehåll samt kunskaper om orsakerna till verksamhetens ekonomiska utfall och resultat?

lakttagelser

Från socialnämndens årshjul för verksamhetsår 2021 framgår att uppföljningar av ekonomi ska ske vid följande nämndsammanträden:

- Februari: bokslut 2020
- Maj: Prognos 1 (månadsrapport januari-april samt prognos för året)
- September: delårsbokslut

Från 2020-2021 års protokoll noterar vi dock att uppföljning av ekonomi är en stående punkt på dagordningen som följs månadsvis.

I nämndens bokslut för år 2020 uppvisades ett underskott mot budget om -5 923 tkr. Se tabellen nedan för sammanställning av driftredovisning.

	Budget 2020 (tkr)	Bokslut 2020 (tkr)	Budgetavvikelse 2020 (tkr)
Intäkter	- 51 072	- 62 717	11 645
Personalkostnader	260 599	259 824	775
Löpande kostnader	91 889	110 232	- 18 342
Summa kostnader	352 488	370 056	- 17 568
Resultat	301 416	307 339	- 5 923

Av nämndens verksamhetsberättelse för år 2020 framgår orsakerna till den negativa budgetavvikelsen. Orsaken till överskott av intäkter beror främst på bidrag och ersättningar avseende Covid-19. Löpande kostnader visar ett underskott med anledning av högre kostnader för placeringar och ekonomiskt bistånd samt kostnader för konsulter inom IFO-verksamheten.

Vid bokslut 2020 redovisas för respektive verksamhet enligt följande, se tabell nedan.

	Bokslut 2020 (tkr)	Budgetavvikelse 2020 (%)
Vård och omsorg	- 1 962	- 1 %
Stöd och service	+ 2 884	+ 4,2 %
Individ- och familjeomsorg	- 10 700	- 20 %

Följande är några orsaker till den negativa budgetavvikelsen inom vård och omsorg som framgår av socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2020:

- Covid-19 (högre lönekostnader inom äldreomsorgen och hemvården)
- Inköp av skyddsutrustning

Stöd och service visar följande orsaker till sitt överskott:

- högre intäkter än budgeterat (avser bl.a. bidrag för extra tjänster och Covid-19)
- vakanta tjänster
- aktiviteter har inte genomförts i den planerade utsträckningen pga. Covid-19

Individ- och familjeomsorg framhåller följande orsaker till underskott:

- ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd
- inhyrd personal (ca. -7 mnkr)
- hemmaplanslösningar

Från den ekonomiska uppföljningen och prognos som lämnades per april 2021 framgår en prognos för helåret om - 3 805 tkr, innan vidtagna åtgärder. Med i beräkningen finns kostnader för timvikarier under sommaren och en prognos för kostnaderna avseende köpt vård. I ekonomirapporten (prognos 1) beskrivs uppföljningar inom följande områden:

- Personalkostnader totalt för förvaltningen
- Personalkostnader vård- och omsorg
- Köpt vård totalt
- Försörjningsstöd

Inom varje område görs även en graf som visualiserar kostnaderna fram till december 2021 men som även inkluderar en jämförelse med 2020 års kostnader. Vidare beskrivs i varje område en analys för kostnaderna fram till april, möjligheterna till att nå budget i balans sett till hela året, arbetet som pågått samt övrig väsentlig information.

Likt bokslutet för 2020 innehåller delårsbokslut 2021 per augusti driftredovisning för perioden jan-aug samt prognos för resultat vid helåret. Vidare framgår uppföljning för nämndens verksamheter samt prognos för helåret:

- Individ- och familjeomsorg (prognos för helåret = - 2 700 tkr)
- Vård och omsorg (prognos för helåret = budget i balans)
- Stöd och service (prognos för helåret = + 2 700 tkr)

Delårsbokslutet innehåller även analyser till prognostiserade resultatet för verksamheterna och nämndsövergripande faktorer, exempelvis hyror, statsmedel m.fl.

Som nämndes tidigare är uppföljning av ekonomi en stående punkt på nämndens sammanträden som sker för månadsvis, vilket är fler uppföljningar avseende ekonomiskt utfall än vad som styrs i nämndens årshjul. Ekonomiuppföljning, samt verksamhetsuppföljning, avser tidsperiod för de månaderna som varit sedan det föregående sammanträdet ekonomiuppföljning. Uppföljningarna innehåller särskild redovisning för eventuell

avvikelse inom verksamheterna och övergripande analys av utfall och prognos för helåret.

Från intervjuer framhålls att uppföljningen i dagsläget är tillräcklig och har blivit bättre under året, då uppföljningen har en bättre översikt och samtidigt inte innehåller för mycket statistik/nyckeltal etcetera.

PwC har gjort en nulägesanalys av individ- och familjeomsorgen för verksamhetsår 2020 utifrån nyckeltal från Kolada¹. I analysen inkluderas en referenskostnadsanalys, vilken visar vad det förväntas kosta utifrån den struktur som kommunen har. Referenskostnadsanalysen sker i 3 steg:

1. Jämför Mellerud kommuns redovisade nettokostnad (kr. per inv.) med den genomsnittliga nettokostnaden (kr. per inv.)
2. Jämför kommunens referenskostnad (kr. per inv.) med den genomsnittliga referenskostnaden i riket (kr. per inv.).
3. I det tredje steget sätts steg 1 i relation till steg 2.

Referenskostnadsanalysen visar att Mellerud kommuns individ- och familjeomsorg har 34,5 procent högre referenskostnad än vad kommuner förväntar sig, vilket innebär att Mellerud kommun bedriver individ- och familjeomsorg till en kostnad som överstiger förväntad nivå med 34,5 procent. Skillnaden motsvarar 15,3 miljoner. Även liknande strukturella kommuner² avseende individ- och familjeomsorg ligger på en positiv nettokostnadsavvikelse. 2020 låg nettokostnadsavvikelse för liknande kommuner avseende individ- och familjeomsorg på 8,3 procent. Således är Melleruds nettokostnadsavvikelse 26,2 procent högre.

År 2018 var kommunens nettokostnadsavvikelse hög - 52 procent över förväntad nivå. Vidare noteras att kommunen konsekvent haft en nettokostnad som legat 30 procent över förväntad nivå under hela mätperioden (2015-2020). Förklaringen till avvikelsen mot förväntad kostnad kan bero på:

- Högre volym
- Högre styckkostnad
- Kombination av båda

Från PwC:s analys framgår vidare att Mellerud kommun, inom barn- och ungdomsvård, har en hög kostnad för familjehemsvård och HVB-hem. Inom missbrukarvården är kostnaden hög inom institutionsvård.

Kostnaden för öppna insatser är emellertid låg, både inom barn- och ungdomsvården samt missbrukarvården.

---

¹ Ett webbverktyg för jämförelse av nyckeltal avseende kommunala verksamheter.

² Markaryd, Emmaboda, Gullspång, Bengtsfors, Åmål, Storfors och Fagersta.

Övriga iakttagelser från PwC:s analys är följande:

- Barn- och ungdomsvård samt missbrukarvården har höga kostnader.
- Mellan 2015-2020 (mätperioden) har nettokostnad ökat med 5,14 procent medan referenskostnaden har ökat med 56,3 procent.
- Samtliga år har nettokostnaden varit högre än referenskostnaden.
- Både nettokostnadsavvikelsen och referenskostnaden år 2020 var relativt oförändrade jämfört med föregående år.
- Kostnad för barn och ungdomsvård (kr/inv.) samt missbrukarvård, vuxna (kr/inv.) ökade kraftigt mellan 2017 och 2018.
  - kostnad för barn- och ungdomsvård under 2020 var 38,2 procent högre i Mellerud kommun jämfört med liknande kommuner.
  - kostnad för missbrukarvård under 2020 var 99,8 procent högre i Mellerud jämfört med liknande kommuner.
- Mellerud kommuns kostnad för individ- och familjeomsorgen redovisar en högre kostnad än samtliga jämförelsegrupper³.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Finns en tillräcklig uppföljning till omfattning och innehåll samt kunskaper om orsakerna till verksamhetens ekonomiska utfall och resultat?

Ja.

Bedömningen baseras på följande:

- Det finns ett årshjul för när och vad som ska följas upp
- Uppföljningarna redovisar verksamheternas (individ- och familjeomsorgen) samt förvaltningsövergripande ekonomiskt utfall
- Uppföljningarna innehåller analys av orsaker till eventuella budgetavvikelser

Utifrån PwC:s nulägesanalys av Mellerud kommuns individ- och familjeomsorg lämnas följande sammanfattning:

- Kommunen bedriver kärnverksamheten till en kostnad som överstiger förväntad nivå med 30,7 miljoner kronor. Mellan de kommunala kärnverksamheterna prioriteras äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg klart högre än verksamheter mot barn och unga.
- Kommunen bör säkerställa att fördelningen inom kärnverksamheten och den i relation till övriga verksamheter speglar den politiska viljan.
- En stor del av kommunens kostnader följer utvecklingen i olika åldersgrupper.
  - Om tilldelningen av resurser inte följer målgruppen leder det indirekt till ökade eller minskade resurser per brukare/elev etc.
  - Denna förändring blir då inte föremål för den politiska prioriteringen.
  - Kommunen bör säkerställa att tilldelning av budget följer utvecklingen av målgruppen där det är lämpligt.

---

³ Avser följande: liknande kommuner, länet, kommungrupp, riket.

Åtgärder

Revisionsfråga 2: Agerar socialnämnden på ett aktivt sätt kring ekonomin som också innefattar tydliga och aktiva beslut i nämnden?

lakttagelser

2020

För verksamhetsår 2020 redovisade socialnämnden ett underskott om 5 923 tkr. 2019 var underskottet 2 300 tkr.

Vid månadsrapporterna som skett under sammanträdena i februari samt mars i form av verksamhetsuppföljning har nämnden godkänt informationen. Vid aprilsammanträdet (2020-04-20 § 49) godkände nämnden informationen även då. Dock beslutade nämnden om att uppdra förvaltningen till nästa sammanträde (maj) att återkomma med en specificerad lättöverskådlig och detaljerad ekonomisk redovisning.

Av den redovisning som skedde vid maj-sammanträdet för prognos 1 avseende 2020 framgår en prognos om underskott om 11,1 mnkr för verksamhetsår 2020. Utifrån protokollet framgår att nämnden vidtog följande åtgärder:

- nämnden godkänner redovisningen
- nämnden uppdrar förvaltningen att redovisa de kostnader för vilka vi bedriver verksamhet utöver den lagstadgade. Uppdraget redovisas till nämnden senast januari 2021, i samband med redovisningen av budget 2022.
- nämnden uppdrar socialförvaltningen att anordna en eller flera utbildningsdagar till socialnämndens ledamöter med inriktning mot nämndens lagliga verksamhetsområden.
- nämnden uppmanar alla enheter och sektorer inom socialförvaltningen till återhållsamhet samt att se över möjligheter till kostnadsreduktioner även där budget hålls.
- nämnden uppdrar förvaltningen att förtydliga och förbättra den ekonomiska redovisningen till kommande prognoser, med början delårsrapporten i augusti 2020.

Vid delårsbokslutet per augusti (2020-09-23 § 121) lämnades en prognos om ca. - 7 mnkr avseende nämndens budgetavvikelse för helåret. Nämnden lämnade uppdrag till socialchef/förvaltningen att fortsätta arbeta för en budget i balans.

Vid verksamhetsuppföljning och prognos per september 2020 (2020-10-21 § 136) beslutade nämnden om att uppdra förvaltningen att ta fram en åtgärdsplan för budget i balans för 2020-2021 samt att arbeta för att minimera underskottet avseende verksamhetsår 2020. Från beslutet framgår inte tidsplan för när åtgärdsplanen skulle redovisas nämnden.

2020-11-18 § 158 redovisas verksamhetsuppföljning och prognos per oktober 2020. Nämnden beslutade då om att uppdra förvaltningen att redovisa åtgärdsplan för budget i balans 2020-2021 nästa sammanträde (16 december) samt att förvaltningen ska arbeta för att minimera underskottet.

2020-12-16 § 176 avser redovisning av verksamhet och prognos per november 2020. Nämnden beslutade om att godkänna redovisningen av åtgärdsplanen för budget i balans 2020-2021 samt att förvaltningen vidare skulle arbeta för att minimera underskottet 2020.

Bokslutet för 2020 visade som nämnt ovan ett underskott om 5,9 mnkr. Vid prognos 1 som redovisades i maj 2020 var prognosen för helåret - 11,1 mnkr. Det innebär en förbättring på 5,2 mnkr.

2021

Prognos 1 för verksamhetsår 2021 visade en prognos om - 3,8 mnkr. Nämnden beslutade likt tidigare att uppdra socialchefen att vidta åtgärder för att minimera underskottet. Åtgärder om att minimera underskottet alternativt arbeta för budget i balans har sedan varit återkommande åtgärder från nämndens sida vid rapportering av budgetuppföljning.

För delårsbokslut 2021 per augusti (2021-09-21 § 119) redovisas en prognos om budget i balans vid helåret. Den förbättrade prognosen, jämfört med Prognos 1, beskrivs bero på att tilldelade statsbidrag kunnat räknas hem fullt ut, vilket var för tidigt att göra vid Prognos 1. Vidare beskrivs även verksamheterna Individ och familjeomsorg samt Stöd och service ha förbättrat sina prognoser.

Delårsbokslutet 2021 beskriver även de viktigaste utmaningarna och riskerna för att klara budget i balans. Nedan beskriva vad som framgår som utmaningar och risker:

- Hålla i trenden med minskade kostnader för köpt vård
- Få personalkostnaderna inom vård och omsorg i budgetbalans
- Att tilldelade statsmedel inte erhålls enligt plan
- Att semesterlöneskulden blir högre än beräknat

Vid hantering av delårsbokslutet beslutade nämnden inte om några särskilda åtgärder med koppling till budget i balans.

Från intervjuer lyfts att nämndens åtgärder är tydliga. Det har tidigare varit otydligt för hur uppföljning av åtgärderna ska redovisas. Genom åtgärdsplanen för budget i balans framhålls dock att detta blivit tydligare.

I intervjuer med socialchef beskrivs att rambudget för kommande verksamhetsår tas i juni. Budget 2022 beskrivs från intervjuade utgå från 2021 års budget då uppfattningen är att samma budgetram är tillräcklig.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Agerar socialnämnden på ett aktivt sätt kring ekonomin som också innefattar tydliga och aktiva beslut i nämnden?

Ja.

Bedömningen baseras på följande:

- Nämnden har vidtagit åtgärder vid rapportering om budgetavvikelser
- Åtgärderna omfattar uppdrag till förvaltning och socialchef
- Nämnden har även beslutat om åtgärdsplan för budget i balans.

Vi noterar att nämndens åtgärder är på en nämndsövergripande nivå. Dvs. att åtgärderna inte har särskilt fokus på specifika verksamheter, däribland individ- och familjeomsorgen.

Förbättringsåtgärder

Revisionsfråga 3: Görs uppföljningar på ett ändamålsenligt sätt och leder uppföljningarna till förbättringsåtgärder då avvikelser noteras i ekonomi och/eller verksamhet?

lakttagelser

Uppföljning av ekonomi

Från protokollsgenomgång 2020 januari - 2021 september framgår att nämnden fått löpande ekonomiska uppföljningar och gett socialförvaltningen samt socialchef i uppdrag att arbeta för budget i balans.

För verksamhetsår 2020 gjordes en budgetavvikelse vid Prognos 1 (- 1,1 mnkr) jämfört med bokslut per 2020 (- 5,9 mnkr). Det innebär en förbättring på 5,2 mnkr. För vidare information se föregående revisionsfråga, *Åtgärder*)

Från intervjuer framgår att kommunen använder ett digitalt verktyg för uppföljning av ekonomi. Systemet upplevs dock inte användarvänligt då det mer är ett verktyg för ekonomer. Grafer och liknande som tas fram beskrivs vara tydliga, däremot anses det otydligt hur dessa tas fram. Enligt intervjuade finns det ekonomer och chefer som det går att fråga vid hjälp.

Uppföljning av verksamhet

Vid delårsbokslut per augusti 2020 lämnades prognos om att 80 procent av nämndens mål bedömdes vara uppfyllda. Vid delårsbokslutet framgår en analys av måluppfyllelse som beskriver arbetet och det framtida arbetet med målen. Det framgår dock inte på ett tydligt sätt om åtgärderna innebär att målen beräknas vara uppnådda vid årets slut. Nämnden vidtog vid rapportering av delårsbokslut 2020 inga åtgärder med koppling till verksamhetsmålen.

Vid bokslut 2020 var bedömningen att hälften av nämndens mål var uppnådda. För målen som ej uppnåtts redovisas åtgärder för att uppnå dessa. Likt vid delårsbokslutet framgår dock inte om åtgärderna innebär att målen kommer att nås, samt när de kommer att nås.

Socialnämnden har 2020-10-21 § 135 beslutat om mål för nämndens verksamhet avseende år 2021. Målen är upprättade utifrån fullmäktiges kommunövergripande mål. Nämndens mål innehåller nyckeltal och aktiviteter som gör dem uppföljningsbara.

Från nämndens årshjul ska uppföljning av målen ske vid delårsbokslut samt helårsbokslut. Vid delårsbokslut per augusti, 2021-09-21 § 119, har målen följts upp. Från delårsbokslutet beskrivs att nämndens mål bedöms vara 100 procent uppfyllda vid årets slut. En av anledningarna till att målen är möjliga att nå, beskrivs vara att restriktionerna för fysiska möten släppts. Flertalet av aktiviteterna inom nämndmålen är kopplade till bearbetning vid APT, som beskrivs varit svåra att genomföra då stora delar av personalgrupperna inte kunnat ses fysiskt.

I delårsbokslutet lämnas bedömningar för varje nämndmål, dock ges ingen beskrivning för respektive nämndmål eller aktivitet. Det som lämnas är en beskrivande analys på övergripande nivå av arbetet med målen.

Nämnden har inte vidtagit särskilda åtgärder med koppling till måluppfyllelse av verksamhetsmålen, dock lämnas en bedömning att samtliga mål kommer att nås vid helåret.

Intervjuade beskriver att uppföljning av verksamhet är tydlig avseende när och hur detta ska genomföras. Utöver delårs- och helårsbokslut lyfter intervjuade även att muntliga redovisningar lämnas till nämnd. Exempelvis framgår av protokoll att rapporter från socialförvaltningen sker där socialchefen rapporterar övergripande information om förvaltningens arbete.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Görs uppföljningar på ett ändamålsenligt sätt och leder uppföljningarna till förbättringsåtgärder då avvikelser noteras i ekonomi och/eller verksamhet?

Delvis.

Bedömningen baseras på följande:

Ekonomi

- Nämnden får kontinuerliga (månadsrapport samt delårs- och helårsbokslut) uppföljningar av ekonomi som visar analys av eventuella budgetavvikelser.
- Nämnden har vid befarat budgetavvikelse under verksamhetsår 2020 vidtagit åtgärder för budget i balans.
- Åtgärderna har lett till förbättringar, dock visade bokslut 2020 ett resultat om - 5,9 mnkr.

Verksamhet

- Nämnden får löpande muntlig uppföljning av verksamhet vid sammanträden.
- Uppföljning av verksamhetsmål vid delårsbokslut 2020 samt 2021 innehåller inte detaljerad redovisning för respektive nämndmål. Endast en övergripande analys lämnas.
- Vid delårsbokslutet per augusti 2020 lämnades prognos om att 80 procent av målen skulle nås vid helåret. Vid helåret var bedömningen att 50 procent av verksamhetsmålen hade uppnåtts för året.

Ett utvecklingsområde för framtiden är att uppföljning av verksamheten vid delårsbokslut även inkluderar beskrivning av arbetet och väsentliga iakttagelser för respektive nämndmål. Detta för att nämnden ska få en detaljerad bild över samtliga nämndmål och vid eventuella brister, vidta åtgärder.

Vidare noteras att uppföljningar och ev. förbättringsåtgärder inte särskilt fokuseras på Individ- och familjeomsorgen. Det framgår dock tydligt att Individ- och familjeomsorgen omfattas av uppföljningar och förbättringsåtgärder.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mellerud kommun genomfört en granskning av ledning, styrning och uppföljning inom individ- och familjeomsorgen.

Granskningens syfte är att pröva om socialnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet inom givna ekonomiska ramar genom en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av individ- och familjeomsorgen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden *i allt väsentligt* bedriver en ändamålsenlig verksamhet inom givna ekonomiska ramar genom en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av individ- och familjeomsorgen.

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör socialnämnden prioritera följande rekommendationer:

- Att uppföljning av verksamhetsmål vid delårsbokslut innehåller tydlig rapportering om arbetet med respektive mål för att nämnden ska kunna vidta eventuella åtgärder vid behov.
- Att nämnden vidtar åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende verksamhetsmål samt, när det är aktuellt, budget i balans.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns en tillräcklig uppföljning till omfattning och innehåll samt kunskaper om orsakerna till verksamhetens ekonomiska utfall och resultat?	Ja Uppföljningarna redovisar verksamheternas (individ- och familjeomsorgen) samt förvaltningsövergripande ekonomiskt utfall. Uppföljningarna innehåller analys av orsaker till eventuella budgetavvikelser.	
2. Agerar socialnämnden på ett aktivt sätt kring ekonomin som också innefattar tydliga och aktiva beslut i nämnden?	Ja Nämnden har vidtagit åtgärder vid rapportering om budgetavvikelser. Åtgärderna omfattar uppdrag till förvaltning och socialchef. Nämnden har även beslutat om åtgärdsplan för budget i balans.	
3. Görs uppföljningar på ett ändamålsenligt sätt då avvikelser noteras i ekonomi och/eller verksamhet och leder dessa till förbättringsåtgärder?	Delvis <i>Ekonomi:</i> Nämnden får kontinuerliga uppföljningar av ekonomi som visar analys av eventuella budgetavvikelser. Nämnden har vidtagit åtgärder för budget i balans. Åtgärderna har lett till förbättringar, dock visade bokslut 2020 ett resultat om - 5,9 mnkr. <i>Verksamhet:</i> Nämnden får löpande muntlig uppföljning av verksamhet vid sammanträden. Uppföljning av verksamhetsmål innehåller inte detaljerad redovisning för respektive nämndmål. Endast en övergripande analys lämnas. Vid delårsbokslutet per augusti 2020 lämnades prognos om att 80 procent av målen skulle nås vid helåret. Vid helår 2020 var bedömningen att 50 procent av verksamhetsmålen hade uppnåtts för året.	

2021-11-15

Lars Dahlin

Malou Olsson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org. nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Mellerud kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-04-29. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.